

Energiemanagement actieplan 2025

Datum: 29-04-2025

Paraaf management:

Inhoudsopgave

1. Inleiding	3
2. Reductiedoelstellingen	4
2.1 Bedrijfsdoelstelling	4
2.2 Scope 1	4
2.3 Scope 2	5
2.4 Scope 3	5
3. Plan van Aanpak	6
3.1 Maatregelen voor behalen van reductiedoelstelling Scope 1	6
3.2 Maatregelen voor behalen van reductiedoelstelling Scope 2	7
3.3 Maatregelen voor behalen van reductiedoelstelling Scope 3	8
3.4 Overwogen maatregelen	8
3.5 Informatiebehoefte	8
3.6 Monitoring en meting	8
3.7 Afwijkingen, corrigerende en preventieve maatregelen	8
3.8 Vergelijk maatregelen met branchegenoten	8
4. Deelname aan- en initiatie van initiatieven	9
4.1 Lopende initiatieven	9
4.2 Nieuwe deelnames/ mogelijke deelnames	9
5. Verantwoordelijkheden en taakstellingen	10
5.1 Algemene beschrijving verantwoordelijkheden	10
5.2 Maatregelen	10
5.3 Initiatieven	11
5.4 Projecten met gunningvoordeel	11

1. Inleiding

In dit Energiemanagement Actieplan worden de CO₂-reductiemaatregelen en reductiedoelstellingen van Van Norel bouwgroep beschreven, zoals vastgesteld door de directie.

Om tot de reductiemaatregelen te komen is gebruik gemaakt van de uitkomst van de energiebeoordeling en de geïnventariseerde reductiemogelijkheden in het Energie beoordelingsverslag.

De voortgang met betrekking tot de reductiedoelstellingen wordt regelmatig geanalyseerd in de periodieke voortgangsrapportage en intern en extern gecommuniceerd.

2. Reductiedoelstellingen

De belangrijkste energieverbruikers zoals bepaald in het Energie beoordelingsverslag zijn gebruikt om de reductiedoelstellingen vorm te geven. Om in de dagelijkse praktijk ook daadwerkelijk tot reducties te komen hebben de reductiedoelstellingen ook betrekking op de projecten.

Voor Scope 1 & 2 zijn aparte reductiedoelstellingen opgesteld op bedrijfsniveau. Het Plan van Aanpak in het volgende hoofdstuk beschrijft welke maatregelen er getroffen worden om deze reductiedoelstellingen te behalen binnen de organisatie en binnen de projecten.

Reductiedoelstellingen en de bijbehorende maatregelen ten aanzien van scope 3 zijn opgesteld in de ketenanalyse.

2.1 Bedrijfsdoelstelling

De in 2022 vastgestelde reductiedoelstelling door de directie van Van Norel bouwgroep voor de huidige certificeringstermijn is begin 2024 bijgesteld aangezien de doelstelling van 50% reductie reeds behaald was. De aangepaste doelstelling is:

60% CO₂ reductie van de totale CO₂ uitstoot in **2025** ten opzichte van **2015**.

In 2024 is de totale CO₂ uitstoot met 72,73% gedaald ten opzichte van het basisjaar 2015. Dit betekent dat de doelstelling voor 2025 ruim behaald is, wat vooral te danken is aan de overstap naar het gebruik van biodiesel (HVO100) voor de meeste bedrijfsauto's van ons.

Medio 2025 is er weer een hercertificatie-audit dus zal er een reductiedoelstelling voor de komende certificatietermijn bepaald moeten worden. De directie is tot de volgende doelstelling gekomen:

80% CO₂ reductie van de totale CO₂ uitstoot in **2028** ten opzichte van **2015**.

2.2 Scope 1

Reductiedoelstelling Scope 1: 67% CO₂ reductie per euro omzet in 2025 ten opzichte van 2015.

- Resultaat is 82,84% CO₂ reductie per euro omzet in 2024.
- De doelstelling voor 2025 is hiermee ruim behaald en dient er voor de komende certificeringstermijn een nieuwe doelstelling vastgesteld te worden.
- *De nieuwe reductiedoelstelling Scope 1 is: 85% CO₂ reductie per euro omzet in 2028 ten opzichte van 2015.*
- Reductiedoelstelling per jaar na 2025: 1% CO₂ reductie per euro omzet.
- Deze reductiedoelstelling heeft betrekking op de volgende significante emissiestromen:
  - Brandstofverbruik wagenpark en materieel;
  - Verwarming.
- De doelstelling heeft op de volgende wijze betrekking op de projecten:
  - Het materieel wordt uitsluitend gebruikt in projecten;
  - Het wagenpark wordt voornamelijk gebruikt in projecten.

2.3 Scope 2 (+ zakelijke verkeer)

Reductiedoelstelling Scope 2: 15% reductie van het elektriciteitsverbruik op de bedrijfslocatie in 2025 ten opzichte van 2015.

- In 2024 is er in plaats van reductie een toename van het stroomverbruik geweest van 1,6% ten opzichte van 2015.
- De vorig jaar aangepaste doelstelling voor Scope 2 is duidelijk niet behaald en zal opnieuw voor de komende jaren tegen het licht gehouden moeten worden.
- Vanwege de in gebruik name van elektrische warmtepompen en toenemend gebruik van de laadpalen, is het elektriciteitsverbruik ook in 2024 toegenomen.
- *In overleg met de directie is voor Scope 2 een andere doelstelling geformuleerd: 3% reductie van het elektriciteitsverbruik op de bedrijfslocatie in 2028 ten opzichte van 2015.*
- Deze reductiedoelstelling heeft betrekking op de volgende meest materiële emissies:
  - Elektriciteit
- De doelstelling heeft op de volgende wijze betrekking op de projecten:
  - Elektriciteit wordt verbruikt in het kantoor ter voorbereiding van projecten en voor administratie(computers) en in de werkplaats voor onderhoud van het materieel welke uitsluitend op de projecten worden gebruikt. Tevens vinden er in de werkplaats houtbewerkingen plaats aan constructieonderdelen die bestemd zijn voor de projecten.

2.4 Scope 3

Reductiedoelstelling Scope 3: De doelstelling is een reductie van 25% op CO₂ uitstoot per euro omzet gegenereerd binnen de keten grond- en sloopwerkzaamheden in 2025 ten opzichte van 2015.

- In 2024 is de reductie 14,85% op de CO₂ uitstoot per euro omzet geweest ten opzichte van het basisjaar 2015.
- Deze reductiedoelstelling heeft betrekking op de volgende meest materiële emissies binnen de keten:
  - Goederen en diensten.
- Aangezien de beoogde reductie niet behaald zal worden, is de gestelde doelstelling niet reëel en zal moeten worden bijgesteld voor de komende jaren.
- *Na overleg is de volgende reductiedoelstelling tot stand gekomen: een reductie van 20% op CO₂ uitstoot per euro omzet gegenereerd binnen de keten grond- en sloopwerkzaamheden in 2028 ten opzichte van 2015*
- De doelstelling heeft op de volgende wijze betrekking op de keten:
  - Goederen en diensten zijn de categorieën waar binnen scope 3 de meest materiële emissies liggen. De maatregelen zijn opgenomen in de ketenanalyse.

3. Plan van Aanpak

Dit plan van aanpak beschrijft de maatregelen die van 2015 t/m 2028 getroffen worden om de reductiedoelstellingen te behalen. Hierbij is specifiek aandacht voor de wijze waarop deze maatregelen ingezet worden binnen de projecten.

Recentelijk heeft SKAO de maatregelenlijst gepubliceerd. Naast ondergenoemde maatregelen gelden de maatregelen in de maatregelenlijst, beschikbaar via de website van SKAO. Tevens is een rapport van de maatregelen als bijlage bijgevoegd bij dit document.

3.1 Maatregelen voor behalen van reductiedoelstelling Scope 1

Alternatieve brandstof voor nieuwe/vervangende en bestaande voertuigen

- Deze maatregel heeft betrekking op brandstof;
- Deze maatregel zorgt direct en zeker voor een groot resultaat;
- Vervanging of nieuw materieel (zoals bedrijfswagens, aggregaten en kranen) naar energiezuiniger materieel of materieel met alternatieve brandstof (zoals elektra, LPG of biogas/biodiesel)
- Het gebruik van aardgas levert een CO₂-reductie op van 42% op diesel en 35% op benzine. Het gebruik van biodiesel (HVO100) levert een CO₂-reductie op van circa 90% op diesel;
- Het materieel wordt gebruikt voor de projecten en daarom zal deze maatregel effect hebben op de CO₂-uitstoot in projecten.

CO₂ zuinigere voertuigen

- Deze maatregel heeft betrekking op diesel en benzine;
- Deze maatregel zorgt direct en zeker voor een groot resultaat;
- Vervanging of nieuw materieel (zoals bedrijfswagens, vrachtwagens, aggregaten en kranen) naar energiezuiniger materieel of materieel zoals A of B labels of Euro 5 of 6.
- Het materieel wordt gebruikt voor de projecten en daarom zal deze maatregel effect hebben op de CO₂-uitstoot in projecten.
- Promoten van woon-werkverkeer per fiets en gebruik maken van een bedrijfsfiets (sinds 2024) voor projectbezoeken in de directe omgeving.

Brandstofregistratiesysteem voor bedrijfsauto's

- Deze maatregel heeft betrekking op diesel en benzine;
- Deze maatregel zorgt ervoor dat er nog meer inzicht wordt verkregen in de diverse soorten uitstoot;
- Door meer inzicht kunnen gericht worden gestuurd op CO₂ reductie.

Cursus het nieuwe rijden

- Deze maatregel heeft betrekking op het brandstofgebruik van voertuigen;
- Besparing van het brandstofverbruik en CO₂-reductie van gemiddeld 10%;
- Andere medewerkers die veel rijden cursus het nieuwe rijden laten volgen;
- Een persoonlijke cursus het nieuwe rijden kost ongeveer €310,00 p.p.

Campagne bewustwording

- Deze maatregel heeft betrekking op het brandstofgebruik van voertuigen;
- Deze maatregel betreft alle werknemers bij het reduceren van CO₂ uitstoot;

- De investering is gering ten opzichte van de hoeveelheid medewerkers die betrokken worden;
- Besparing van het brandstofverbruik en CO₂-reductie door voorlichting over het nieuwe rijden, bandenspanning, efficiënt gebruik;
- Besparing van het brandstofverbruik en CO₂-reductie van 4-8%;
- Bewust maken en voorlichten medewerkers over zuiniger rijden en energie besparingen op kantoor en op de werkplaats. Vanaf 2016 zal elk jaar een toolboxmeeting worden gegeven voor alle medewerkers waarin aandacht wordt besteed aan de reductie van CO₂ uitstoot en energiebesparende maatregelen. Elk jaar zal er een nieuw item verschijnen met betrekking tot de reductie van de CO₂ uitstoot.

Banden op spanning

- Deze maatregel heeft betrekking op het verbruik van brandstof;
- Besparing van het brandstofverbruik en CO₂-reductie van gemiddeld 1%, rijden met zachte banden kost gemiddeld 2% extra brandstof;
- Bewust maken dat medewerkers zorgen dat banden op spanning zijn;
- Deze maatregel kost tijd voor communicatie, kosten ongeveer € 500,00.

3.2 Maatregelen voor behalen van reductiedoelstelling Scope 2**Groene stroom uit Nederland**

- Deze maatregel heeft betrekking op het verbruik van elektriciteit;
- Dit is een maatregel met een zeer lage inspanning en een groot resultaat;
- Kosten omzetten stroomcontract minimaal;
- Het gebruik van groene stroom levert een CO₂-reductie op van 100% op elektriciteit.

Toepassen Ledverlichting

- Deze maatregel heeft betrekking op het verbruik van elektriciteit;
- Het toepassen van ledverlichting levert een CO₂-reductie op van 15 – 20%;
- Op de kantoorlocatie is in 2017 een groot deel van de verlichting vervangen door ledverlichting;
- Tijdens onderhoud van de bouwketen worden de TL-armaturen vervangen door LED-armaturen.

Aanbrengen zonnepanelen

- Deze maatregel heeft betrekking op het verbruik van elektriciteit;
- Het toepassen van zonnepanelen levert een aanzienlijke CO₂-reductie op;
- In 2020 zijn op de kantoorlocatie 130 zonnepanelen geplaatst op de loodsdaken die het meest gunstig liggen. De geprognostiseerde opbrengst van de panelen zal jaarlijks 20 – 30% van het totale energieverbruik zijn.

Plaatsen van autolaadpalen

- Deze maatregel heeft betrekking op het verbruik van elektriciteit;
- Het plaatsen van autolaadpalen levert niet direct CO₂-reductie op, maar wel indirect (brandstof voor elektrisch aangedreven voertuigen) ;
- In 2020 is bij de parkeerplaatsen aan voorzijde en achterzijde van het kantoorpand een autolaadpaal geplaatst. In 2022 is een tweede laadpaal bij de parkeerplaats aan de achterzijde geplaatst.

Campagne bewustwording medewerkers

- Deze maatregel heeft betrekking op het verbruik van elektriciteit en gas;
- Besparing van het energieverbruik en CO₂-reductie door voorlichting over besparing van elektriciteit en gas op kantoor;

- Bewust maken en voorlichten medewerkers over energiebesparingen op kantoor;
- Publicaties in de e-mail of via meetings, Geen kosten verbonden aan deze publicaties, wel tijd is benodigd, geschatte tijd: 4 - 8 uur per publicatie. Ongeveer 2 publicaties per jaar.

3.3 Maatregelen voor behalen van reductiedoelstelling Scope 3

Maatregelen ten aanzien van scope 3 zijn opgenomen in de ketenanalyse.

3.4 Overwogen maatregelen

Diverse maatregelen zijn overwogen zoals genoemd in de Maatregelenlijst van SKAO. Er is een overweging gemaakt ten aanzien van relevantie, financiën en haalbaarheid voor Van Norel. De gekozen maatregelen zijn als bijlage toegevoegd aan dit document.

3.5 Informatiebehoefte

Voor de campagne bewustwording zal informatie opgezocht moeten worden over het nieuwe rijden, bandenspanning en andere CO₂-reducerende maatregelen. Deze informatie kan gevonden worden op het internet.

Overige informatie ten aanzien van de CO₂ Prestatieladder en duurzaam ondernemen wordt vergaard bij diverse lidmaatschappen bij SKAO, Bewuste Bouwers, Bouwend Nederland Duurzaamheidswijzer en de extern adviseur.

3.6 Monitoring en meting

In de stuurcyclus die Van Norel heeft ingericht voor haar CO₂-beleid is opgenomen dat periodiek de CO₂-uitstoot gemeten wordt en dat de voortgang op de doelstellingen en maatregelen periodiek geanalyseerd en gerapporteerd wordt. Voor meer informatie, zie Hoofdstuk 2 van het Kwaliteitsmanagementplan en de periodieke rapportages.

3.7 Afwijkingen, corrigerende en preventieve maatregelen

Indien afwijkingen worden geconstateerd tijdens het doorlopen van de stuurcyclus, of indien om andere reden correctie nodig is, zal de KAM-coördinator bijsturing coördineren volgens de stuurcyclus en activiteitenbeschrijving opgenomen in Hoofdstuk 2 van het Kwaliteitsmanagementplan.

3.8 Vergelijk maatregelen met brancheleden

Ter vergelijking en om ideeën op te doen is er gekeken naar de maatregelen die enkele CO₂-Prestatieladder gecertificeerde brancheleden uit onze omgeving hebben genomen om hun CO₂-uitstoot te reduceren. Veel maatregelen die genomen zijn of overwogen worden komen overeen met de maatregelen die reeds beschreven staan in dit document. Er zijn een paar ideeën naar voren gekomen die wij in overweging nemen om binnen onze organisatie toe te passen.

4. Deelname aan- en initiatie van initiatieven

In het Energie beoordelingsverslag is een overzicht gegeven van de huidige initiatieven binnen de sector op het gebied van energie- en CO₂reductie. Op basis van de informatiebehoefte die voor aankomende periode is vastgesteld binnen het managementoverleg is gekozen om deel te (blijven) nemen in de volgende initiatieven.

4.1 Lopende initiatieven

Bewuste Bouwers, lidmaatschap bij Stichting Bewuste Bouwers ter verbetering van de duurzaamheid van bedrijven.

- Deelnemers: o.a. Strukton, VolkerWessels, Van Wijnen bouwgroep en andere aannemers.
- Van Norel wil graag betrokken zijn bij de ontwikkeling van duurzame oplossingen voor bouwbedrijven. Van Norel streeft ernaar om projecten effectief, met zo min mogelijk energieverbruik, te realiseren.
- Van Norel is aangesloten als concern lid van de Bewuste Bouwers om het eigen bedrijf bewust te maken van de 5 speerpunten, waaronder milieu.
- Als concernlid van de Bewuste Bouwers wordt er regelmatig een bijeenkomst georganiseerd om de gedragscode te verbeteren. Tijdens deze bijeenkomsten worden alle speerpunten, waaronder milieu en duurzaamheid besproken. Tevens is er gelegenheid met meerdere partijen uit de branche om ideeën uit te wisselen op het gebied van milieu. Initiatieven en bevindingen worden gedeeld, successen en bedreigingen in het proces van verduurzamen worden gedeeld.
- Dit initiatief heeft betrekking op alle facetten omtrent milieu en reductie van CO₂ uitstoot. Maatregelen zijn op alle mogelijke manieren mogelijk.

Project Vastgoed duurzaam van het Gelders Energieakkoord.

- Deelnemers: o.a. Gemeente Nijmegen, UNETO-VNI, NUON e.d.
- De campagne streeft naar energiebesparing bij bewoners, gebouwen en omgeving;
- Het initiatief heeft betrekking op een campagne van Wijk de Toekomst, energiebesparing in de huursector, utiliteitsbouw en bij de Verenigingen van eigenaren;
- Van Norel participeert als voorzitter bij deze thematafel utiliteit;
- Dit initiatief heeft betrekking op duurzaam ondernemen.

4.2 Nieuwe deelnames/ mogelijke deelnames

Jaarlijks wordt bekeken welke nieuwe initiatieven binnen de sector interessant zijn voor het behalen van de reductiedoelstellingen. In het Energie Management Programma wordt besproken aan welke initiatieven deelgenomen wordt en worden deze keuzes verklaard:

Geen, Van Norel vindt de huidige deelnames voldoende. Daarnaast zijn er geen andere interessante initiatieven gevonden.

5. Verantwoordelijkheden en taakstellingen

5.1 Algemene beschrijving verantwoordelijkheden

Het uitvoeren van het boven genoemde Plan van Aanpak wordt uitgevoerd door de volgende personen binnen Van Norel:

Organisatie:

- Management, W. Oost;
- KAM-coördinator, J. van Looy.

5.2 Maatregelen

In onderstaande tabel worden de verantwoordelijken voor de reductiemaatregelen beschreven.

Maatregel	Verantwoordelijke	Tijdsbestek	Doel beoogd	Beschikbare middelen
Alternatieve brandstof voor nieuwe / vervangende en bestaande voertuigen	Directie	Per materieelstuk	0,50% per jaar	Subsidie Financiering
CO2 zuinigere voertuigen / materieel	Directie	Per materieelstuk	0,50% per jaar	Financiering
Brandstofregistratie systeem bedrijfsauto's	CO ₂ -coördinator	2022 - 2028	0,25% per jaar	Registratiesysteem Financiering
Campagne bewustwording (incl. bandenspanning)	CO ₂ -coördinator	2015 – 2028	0,50% per jaar	Toolboxmeetings Nieuwsbrief Werkplekinspecties 20 uur per jaar
Groene stroom uit Nederland	CO ₂ -coördinator	2016	65% in 2016	20 uur
Groene stroom uit Nederland voor projecten	CO ₂ -coördinator	2017	10%	20 uur
Groene stroom uit Nederland voor projecten	CO ₂ -coördinator	2018	10%	20 uur
Groene stroom uit Nederland voor projecten	CO ₂ -coördinator	2019	5%	20 uur

Bovenstaande maatregelen worden aangestuurd door middel van de Deming-circle, zoals omschreven in het Kwaliteitsplan.

5.3 Initiatieven

In onderstaande tabel worden de verantwoordelijken voor deelname in initiatieven beschreven.

Initiatief	Verantwoorde- lijke	Tijdsbestek	Beschikbare middelen
Bewuste Bouwers	Directie	2015 – 2028	€ 2.500,00 1 maal per jaar concernleden bijeenkomst 2 - 3 maal per jaar bijeenkomst alle leden
Project Vastgoed Gelders Energie akkoord	Directie	2015 – 2028	Paar keer per jaar bijeenkomst

5.4 Projecten met gunningvoordeel

De projecten met gunningvoordeel hebben een verantwoordelijke voor invulling van de eisen van de CO₂-Prestatieladder. Deze staat in onderstaande tabel genoemd per project.

Project	Verantwoordelijke	Tijdsbestek
n.v.t.		